

Universitätsbibliothek Wuppertal

**Linguarum Vett. Septentrionalium Thesaurus
Grammatico-Criticus Et Archæologicus**

Hickes, George

Oxoniae, 1705

Caput sextum decimum. De adverbiosis

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

<urn:nbn:de:hbz:468-1-1559>

CAPUT SEXTUM DECIMUM.

*De adverbii**Adverbia loci, siti, distantiae.*

WAR, ubi. Mannes sunt ni habet uuare her sin huobit inthelde, *filius hominis non habet, ubi caput reclinet.* Tat. LI, 12. Jefthes war, *alicubi, in quibusdam locis.* An thir is *scientia veritatis*, thiher in *sacra scriptura* jefthes war also ophenis, *sermo ther flezende bruno, wanda siu is light ze vernemene: jefthes war is siu also thiher puzza, thar uz man thaz wazzar mid arbeide scephet, wanda siu unsemte is ze vernemene.* w. Thar, *ubi.* Giuuet im an thena sith thanan, vuenda an is vuilleon thar hie vuelon ehta bu, endi bodlos, *profectus est illinc, & eo tendebat ubi opes, oppida, & aedificia possideret.* C. C. Thar ther, *ubi.* Engaddi is em stad thar ther waslient *arbuscula.* w. Ich guode sielan ir tha drepheet *ad supernam Hierusalem* thar ther is *visio pacis eternae.* w. Hiar, *bic:* ut, that uill ih hiar gizellen --- so vuir nu hiar beginnen. Ofr. *Heimortes, domum versus.* Thaz menigi thes liutes filari heimortes, *adeo ut multitudo populi domum versus tenderet.* Ofr. Obana, ouana, obana, obona, *sursum:* Also auor ther *acerbus tritici* nithana breid is, ande ouana smal. Slitun thena seli obana. C. C. Oban, *supra, in sublimi.* Liec ina thuo ledean thana that hie an Hierusalem te them Godes vuhe alles oban vuardan uppian gisetta. C. C. Bioban, *supra.* Lag thar en felis bioban, *ibi positus erat lapis supra.* Fon obana, *desurus:* thie thar fon obana quam, *qui desurus venit.* Tatian. XX, 7. Iogiuuanan, *undique:* Quamun zi imo iogiuuanan, *conveniebant ad eum undique,* XLVI, 5. So uuara so, *quocunque:* So uuara so thu ges, *quocunque iveris.* LI, 1. Ferranu, *& longe:* gisehenti tho then Heilent terranu, *videns autem Jesum & longe.* LIII, 6. Ferro, *longe, procul.* Uuas thar nalles ferro fon in, *erat non longe ab iis.* LIII, 9. Uuara, *quo?* tharo, *quo:* Truhtin uuara ueris? Tharo ih faru ni maht mir nu folgen, *domine, quo vadis?* *quo ego vado, non potes me modo sequi.* Tat. CLXI, 1. Uuidarortes, *retrosum, giogun uuitarortes, abierunt retrosum.* CLXXXIV, 3. Nithana, *deorsum.* Nidine, *infra:* Her zoignt uns hi nidine welich lebin si in himole, *ostendit nobis hic infra viventibus, qualis sit vita in caelo.* S. Ann. Nither, *deorsum:* min drut is nither gegangan ze sinemo gardon, *dilectus meus descendit in horum suum.* w. Wanen, vannana, *unde:* nu vernimet wanen sich thaz leyth geburede. Vannana ist iz fromin? *unde est domine?* Ofr. Thanana, thanana, *inde, illinc.* Thes dages fuarun thanana. Ofr. Thana, *inde:* liet ina thuo ledean thana. C. C. Hinan, binana, *hinc.* Ostan, ostana, *ab oriente:* ostano quamun, *ab oriente venerunt.* Uuestan, vuestane, *ab occidente.* Hi, *hic.* Er ist giueltig filu fram, ioh hera in worolt uns quam vuuntarlichen thingon hera vntar mensigon. Ofr. Fram, *prorsum, antrorsum.* Hera, *hic, hic.* Herod, *hic, hic.* An herod, *hic.* Huarod, *alicubi:* ik for Gode standu for them alovualden, ne si that hie mi an is arundi huared sendean vuillie. C. C. Uze, uz, uzzi, *extra, foris.* Then liut ther ginada thar uze beitota, *tum multus populus ibi foris expectabat,* Ofr. Hiutar, *hic:* quam tho harto Gotes euuarto, *tum hic diligenter venit dei sacerdos,* Ofrid. Uzzi, *foris, extra:* uzzi betenti, *foris orans,* Tat. II, 3. Oba, *supra:* stuont oba thar thie kneht uuas, *stabant supra, ubi erat puer.* Tatian. VIII, 5. Inuuertes, *intrinsecus:* inuuertes fint sie raze uuolua, *intrinsecus autem sunt lupi rapaces.* Tat. XLI, 1. Uzzi betonti, *foris orans.* Tat. I, 3. Tharuze, *foris.* So war so, *ubicunque.* Forth, *extra, foras.* Eleganter verbis postponitur: ut, thuo quamun than at lezten forth an thena huarf vueros vuarlofa man tuena. C. C. Giuuitun im forth thanan fan them grabe. C. C. Saldun im sine manag te thiher that sia it ni sagdin forth. C. C.

Adverbia temporis.

II. Er, eer, *antea, prius, olim.* Er than, *priusquam, potius.* Er thes, *antehac.* Allan langan dag, *per totum diem.* Anglice, *all the day long.* Uuas thar folc umbi allan langan dag. Waldand lerda allan langan dag ludi managa. C. C. Te naht, *hac nocte:* thu thines thiodnes te naht thriuuo farlognis, *hac nocte ter dominum tuum negabis.* C. C. An handon, *praestos Ang. at hand.* Mi ist an handon virti, endi vuunder quala thia ik for thefon vuerode scal tholon. C. C. Emmizigen, *jupiter, assidue, protinus:* sunta thia uuir thenken, ioh emmizigen uuirken. Ofr. Thara uuir sua io gingin, ioh emmizigen thingen, *ad quod jam tendimus, & quod jugiter speramus.* Ofr. Unzan, unz, uns, uns thaz. Ant, ant that, donec, usque dum; ant im is libes cumit aldres aband ---- ant that im is aband nabit is aldres, C. C. Uns thaz thuz gisches ala vuar, *usque dum tibi hoc omne fiat.* Ofr. Than, thann, *tunc, tum.* Er thann,

ante id tempus, antequam & potius quam. Than than, quum: than gi vuilleon, quat hie, vueros mid juuuon vuordon vualdand gruotteon allaro cuningo craftigofton, than quehat gi so ik ju leri. C. C. Vuanom, illico, confessim; vuanom upparas Lazarus. Thuo gengun eft thiu kumbal forth vuanum under thiu vuolcan. Thuo vuarth morgan cuman vuanum te thefaro vueroldi. Biliþe, protinus, confessim; thuo sprak eft thet barn Godes, ef gi sia amerriat, quat hie, that hier ni muotun manno barn vualdandes craft vuordon diurian, than sculun it hropan tholi hardo stenos for thefon folcscipie felisos starca er than it io biliþe ni man is lofe spreke vuido after thefaro vueroldo, tum iterum locutus est [respondit] filius Dei; si vos prohibetis, inquit ille, quo minus Dei potentia hic glorificetur, duri lapides illam proclaimabunt coram populo, Saxa rigida longe lateque per totum mundum, potius quam nemo laudes illius jam confessim eloquatur. C. C. Thuo, tho, do, du, tunc, tum, quum. Tho ther kuning gefaz tho begunda min selfwerz ze stinchene. w. So adam teta, do er dero chanun rates volgeta. Uuenda ma thuo ludas fan them vuerode. Hreopun thuo alla samad hludero stemnu, hietun flichtico fearahes ahtian Crift mid qualmu endi an cruce slaban, vuegian te vundron. C. C. Du her fini troue sagiti, quum somnia sua referret. Tat. Zin Duringen du dir siddi was, Thuringis tunc moris erat. S. Ann. Tho auor, tunc vero. Nu, nunc. Jemer, semper. Simbulum, semper. Tat. CLXXXVII. 2. So wanne so, quandocunque. So wanne so siu flaaphe, quandocunque illa dormitaverit. Lango, diu. Also lango, tam diu. So lango so, dum. Ein wiila, paulisper. Allizana, semper, omnino: Ande ouch allizana suspirat ad visionem pacis. Wie hoogh siu is, ande wie siu allizana thihet, de virtute in virtutem. Unzen, unzin, unze, usque quo, quoadusque. Unze ther dagh uphge; unzin ther dagh uphge, quoadusque dies ascendat. w. So wen so, so wanne so, quamprimum: so wen so min dilectio perfecte inflamat, siu machot hin contemptorem alles erthiscan guodes. w. Sumestund, interdum. Nun, nunc. Van then stunden, ex quo. Sum wiila, aliquantisper. Thar nach so, quum, postquam. So thar nach so ich hiro gescripta thurgh fuoghta. w. Eyn luzzel thar nach so ich sie allo thurg streych, parum postquam onnes pertransiſsem. w. Githewanne, nunc, subinde, aliquando; ande thie man gitthewanne gesihet, & illos aliquando homines vident. w. Er thanne, donec: er thanne zifare himil inti erda, donec transeat cælum, & terra. Er thanne siu elliu uuerdent, donec hac omnia fiant. Tat. xxvi. 5. Er thanne thu gittis then jungiston scat, donec reddas novissimum quadrantem. Tat. xxvii, 3. Noh nu, nondum: noh nu quam min zit, nondum venit tempus meum. Tat. XLV, 2. Simbulun, simblun, semper: inti simbulun nahtes inti tages, & semper nocte & die. LIII, 5. Ih simblun lerta in Samonunga, ego semper docui in Synagoga. Tat. Gesteron, heri: gesteron zi theri sibuntin ziti forlet inan das fiebar, heri horð septimæ reliquit eum febris. LV, 7. So largo, quamdiu: eno mugun thiu kind theri brutouſti, so largo theri brutigumo mit in ist, fasten, nunquid posſunt filii nuptiarum, quamdiu sponsus est cum illis, jejunare? Tat. LVI. 6. Sprato, sero; mit thiu iz sprato uuas, cum eſet sero. Tat. ccxxx, 1. Jogiuuar, ubique, predigotun iogiuuar, prædicaverunt ubique. ccXLIV. After thizin, postea: thu ueſit iz after thizin, scies autem postea. CLIII. 3. Uianne, aliquando: inti thu sih uianne giuuentit, & tu aliquando conversus. Tat. CLX, 4. After thiu, postea: thu falges mir after thiu, sequeris autem postea. Tat. Nūua, modo: ih quidu ju nūua, dico vobis modo. Tat. After thiu, postquam: after thiu ih arſtantu, postquam resurrexero. Tat. Gitato, quotidie: gitato uuas ih mit ju lerenti in themo temple, quotidie apud vos eram docens in templo. Tat. Mit thiu, cum. Mit thiu sie juuih ziskeident, cum vos separaverint. Tat. *Giu, gio, jam, nunc: giu dera naht scato farlazzan ist, jam noctis umbra linquitur. Otfr. Iu, & io, & eo, jam, nunc. Aliquando tamen eleganter redundant in oratione, ut particulae expletivæ apud Græcos. +San, fane, fano, cito, illico, confessim. Hie vuarth garo fane. C. C. Sia spracun im san angegin. C. C. Agleto, Agaleizo, indeſinenter, affidue, protinus, continenter: Agleto bad that vurð mid iro vuordon that iro vualdand Crift mildian is muod-ſeþon urdi. C. C. Framort, amodò: inti gerno buos ziu framort, & amodò serio pœnitentiam agam. Nu forth, deinceps: oc mag ik ju leggean gisithos mina that gi thefaro weroldes nuforth sculun liht vuesan. C. C. Hulon, dum: hulon unmet het scinandia tunna. C. C. After thus, poſthac. Umbi that an thia, usque dum: so deda thie drohtines funo umbi that an thia is miklun maht thiu mer ni globdun. C. C. Furthor, ulterius. † Io, semper: ut, fint io ſtantenti, semper ſtant. C. C. Thar blyent thir io lilia inti rosæ, ibi semper tibi spirant [florent] lilia, & rosæ. Otf. apud Lamb. Sithor, ſerius, poſtea. Hiudu, bodie. Hiutu, huitu & huit, idem. Mergana, cras. Zi mergane, in craftino. Nio ſith, nunquam. Ac gan thu hel hinan lat thi an thinon hugie that thu nio ſith after thusi ſo fundig ni vuerthes. C. C. Forn, furn, olim. An furn dagon, antiquitus. Huand, huana, huan, ut wanen, quando: Godes Engilos ni ſeggian ni muigan huand it giuuerthan ſculi. C. C. So huand ſo, quandocunque. Huand ſo huand, quandocunque. Moragan, mane: er than thusi thiustre naht liude farliete, endi eft liht cume moragan te mannon. C. C. Alalungan, continuo; All along: Ni vueldi giuggean that ina maht God ſo alalungan ſo hie fan erſt vuas ſelþo giuuerkian ef hie ſo vueldi, non animadverteret quod Deus ipſe, ſi modo vellet, poterat illum mundum continuo creaſe, prout à principio exti-

* Gothicum autem adverbium, gn: + Gothicæ, SNNS: † Gothicæ, AIV: Anglice, ay. tit.

tit. C. C. Sniumo, propediem, protinus. Hie that gibod lestu sniumo. *C. C.* Thicco s̄æpē. Alter thiccost, s̄æpissimē. Fon inan, ex hinc, ex hoc tempore, in futurum. Fon danan, exinde, ex eo tempore. Noh thanne ni, nondum: noh thanne ni uuas gisentit; nondum enim missus fuerat. Tat. xx. 2.

Adverbia modi & qualitatis.

III. Wie, wio, huo, quomodo. Welicho, qualiter. Sulicho, fulicu, taliter. Vuel, bene. Mit rechte, recte. Ana ruahi, temere, sine curā. An vuilleon, vel an vuillion, lubenter: quam im thar te gegnes filo vuerodes an vuileon. *C. C.* Endi lof-sang ahuof that vuerod an vuillion. *C. C.* Thankes vel mines thankes, thines thankes, sines thankes, lubenter, gratis. Ik gab ju mines thankes, dedi vobis gratis. Unthankes, invitō: er unthankes im zalda, invitū ius dicebat. Mines unthankes, me invito: sines unthankes, ipso invito: thaz ni uuarth alliz niet sines unthankes, noven nah sinemo willan, hoc non factum est omnino ipso invito, sed secundum ejus voluntatem. w. Taugno, touchno, vel douchno, vel tougelo, clam. Stillo, clam. Einfaltlico, simpliciter. Ein muatlico, sincerē, simpliciter. Eerlichō, erlichō, erliche, honorifice, honestē. Eerhaftost, honestissime. Ruahchalofo, negligenter. Liutzoraho, publicē. Samftero, facilius. Unsamfto, difficulter. Uaffo, acriter, acutē. Suodlico, vere. Craftlico, potenter. Darnungo, clam, clanculum. Farungo, subitō, inopinatō. So farungo vuarth that siur cumān. *C. C.* That hie ju slapan da farungo ni bifahe. *C. C.* Sniumo, Gorb. **SNIMMINΔX**, subito, cito: sliumo, propere, cito, subito, leviter. Ofstlico, properē, festinanter. Gegnungo, plane, prorsus, omnino, certe. Fulgen-gi vuel, optime: grotte hie thuo Iohannes, anthiet that hie iru fulgengi vuel minnodi. *C. C.* Mit ernusti, sedulo. Ze ernusti, omnino. Ze flize, certatim. Ernustlico, strenue. Zithuruh-flachti, omnino: zithuruhflachti ni suere man, omnino ne juretur. Otfr. Filu wola, optimē. Filu uaffo, acerrimē, acutissime. Gernlico, diligenter. Et omnia adverbia cum filu, aller, zaller, significant in supremo gradu. Emmi zigesto, instantissime. M. Anderwiis, aliter, Anglice, otherwise. Anderwiis ni giloubit ir, aliter non creditus. Tat. LV, 3. Alles, alioquin; Alles brehhit niuuo uuin thei belgi, alioqui rumpit vinum novum utres. LVI, 8. Uuiose, quomodo: inti uuiose inan fuorstuonūn, & quomodo cognoverunt eum. Tat. ccxxix, 3. Zi uueliheru uisan, quemadmodum; zi uueliheru uisun siu sliumo giheilit uuant, quemadmodum confessim sa-nata est. Tatian. Nibi halt, alioqui: nibi halt imo noh thanne ferro parentemo, alioquin adhuc illo longe agente. Tat. LXVII, 14.

Adverbia quantitatis, & distantiae.

IV. Verro, longē, verror, ulterius. Ferran, longē, procul. At hendi, propē: nu is hiro dod at hendi. *C. C.* Nah, prope, nahor, proprius. Mit alla, integrē, omnino. Mit alla bistu scona, tota pulchra es. w. Vide adverbia loci.

Adverbia ordinis, & confusionis.

Ze erist, aller erist, zaller erist, primum. At erist, in erist, imprimis. Hinnefure, deinceps. thar nah, postea, dein, deinde: kunde ze erist per temet ipsum, thar nah per doctores thin evan-gelium. w. Ze erist nah him, an then thie ruode mines bluodes mit effusione sui sanguinis bi-letheden, thar nah an then conventionalis fidelium. w. After thi, deinde, postea. Sithon tum, postea. Obār that, præterea, adhæc. Sithor, postquam, postequam. So duot im noh ludio barn vuido after thesaro vueroldi sithor im vualdand Crist geliuhta mid is lerun. *C. C.* After thius, postbac: that thu after thius so fundig ni vuerthes. *C. C.* Reht so fo, ubi primum: Reht so hie thuo is Drohtin gisah holdan herron, so vuarth im is hugi blithi, thes im thie vuullo giftuod, endi sprak im thuo mid is vuordon to. Alezten, denique: thuo quamen thar alezten forth an thena huarf vuero warlosa man tuena. Tum denique in turbam prodierunt duo homines mendaces. *C. C.* Ze eristen, primum.

Adverbia similitudinis.

V. So, sicut: so Adam teta, sicut Adamus fecit. Otfr. apud Lamb. Samo, sicut, veluti: thine lephan fint famo eine tuodobinda. w. So famo so, tam quam: sie fint so famo chuani selv so thie Romani, in felde, joh in walde; so fint sie famo balde. Otfr. Samon so, haud secus ac. Also famo, quemadmodum, sic: also thaz veld ungeerid thie bluomen berid, famo bin ich sine virili semine geboran man therio magath. Also famon so, quemadmodum, sic: also thi Aphelderera sconer is, than ander waldholz, famon so hauet min sponsus sunderlich scone præ cæ-teris electis. w. Samo so, æque ac, similiter, sicut, tam quam: min minno is famo starc so ther dooth ingegin thich, is auor thin nth famo strang so thiу helle ingegen mich. w. Samo so natrum, sicut serpentes. So, adeo, tam. Thus, sus, sos, sic, sicut, ita: si vuillo thin hiar nida-re, sos er ist ufan himile, sic sit voluntas hic infra, sicut supra est in cælo. Sos ih juuih minnota, sicut ego dilexi vos. Tatian. Sus duent thie io alle thes guaten uuillon fulle, sic faciunt semper bonæ voluntatis pleni. Otfr. apud Lamb. Sus quedanti, sic dicens. passim in Tatiano. So self, pariter. Herro thie guodo, quat hie, us is thinera huldi tharf te giuirkeanne thinan vuilleon,

vulleton, endi thinero vuordo so self. C. C. Alles at aftan, *prositus ut, omnino, perinde ac* endi mid is vuordon gibod that man them mannon iro meidi forgulda alles at aftan them thar quamun at erist. C. C. So si, *quemadmodum*: so si Adam teta do er Got uolta uerden, *quemadmodum fecit Adamus, cum Deus fieri vellet.* Otfr. apud Lamb. So ne dihent si, non sic crescent. idem.

Adverbia intentionis & remissionis.

VI. Huc spectant fere omnia adverbia qualitatis, siquidem qualitates intendantur & remittantur per gradus: *ut, ernesthafto, sedulo.* Mit ernusti, *sedulò.* Za ernusti, *omnino.* Ernustlichō *strenue.* Filu, *valde:* uuarun sin bediu Gote filu drudi, erant ambo dei *valde timentes.* Otfr. Harto, hardo, *valde:* nu thu thaz arunti so harto bist firmonanti, *quandoquidem tu valde diffidis huic mandato.* Otfr. Zui ther ewarto dualeti so harto, *cur sacerdos tam diu ibi mansit.* C. C. Gernlichō, *diligenter.* Gernlichō lerneta son in, *diligenter didicit ab iis.* Tat. VIII. 2. Zi flize, *certatim.* Zi thuruh flachti, *omnino.* Flizlichor *studiosius.* Vilo wola, filu wola, *optimè, egregie.* Mer ande mer, *magis magisque.* Gerno, *sedulo.* Suitho, *valde.* Fel, *multum.* Wola, *bene,* *valde.* Wole, *idem.* Ze, zi, *nimus:* vuas im thiū vuanami te strang, te suithi te schanne, *splendor erat fortior & validior, quam qui spectari posset.* C. C. Meer, *magis:* so willon ich thes ze meer bitherue scunan thurgh thinan willan, *sic eo magis excellens videbor tui gratia.* w. Ilego, illico, ab ilan, *festinare.* Thicco, *sæpe.* Aller thicco, *sæpiissime.* Thrado, thrato, *vehementer,* *valde.* Thie ther famo thrado iled *ad terram promissionis.* w. Sifahun thrato, *gavisi sunt valde.* Tat. Ze thrader, vilo thrado, *vehementissime, fortissime.* Jeht, paulum, *patlatim:* So sie jeht robustiores sensibus wirthent. w. Sar, *omnino, integrè, valde, sine defectu.* Was si after thiū mit iru far thri monodo thar, *mansit cum illâ tribus integris mensibus.* Otfr. Thes fater namon in min vuar, then firsagen ih ju far, *patris nomen profecto vobis valde interdico.* Otfr. Ein luzzel, *pusillum.* Zi thuruh flachti, *omnino:* thaz man zi thuruh flachti ni suere, *non jurare omnino.* Tat. XXX. 2. Mer, *magis, plus:* ouch mer uuirs habeta, *sed deterius babebat.* Tat.

Adverbia affirmandi & jurandi.

VII. Te vuaron, *verè:* Habda tho te vuaron vualdandes sunu gilerit thia liudi. C. C. *Sinnon, sinmon, sinmen, *profecto:* thoh thi all that helitho folc gesuican thina gesithos thoh ik finnon mid thi tholoian vuilliu, ik biun garo sinnon, ef mi God latith, that ik an thinon fullestie fasto gisstante. C. C. Hi sagda simnen that hi scoldi fan doðe astandan an threddion dage. C. C. + *la, etiam, nen, non:* Ef man huena cara suokie, hie seggie that vuord, quede ja, ef it si gehe thes thar vuar ist, quede nen ef it nist. Te suothen, *quidem sanè.* Gengungo, *certe.* This is gengungo jungro Cristes, is selbes gesith. Certe hic est Christi discipulus, illius ipsius comes. C. C. Uuár, *certe, vere:* uuar quidu ih ju, *amen dico vobis.* Tat. Uuarlichō, uuarliho, *vere:* sus quedente thaz trohtin arstuont uuarliho, *sic dicentes, quod surrexit dominus vere.* Tat. Zisperiu, *etiam:* Simon Iohannis minnostu mihi mer theson? Quad imo zisperiu trohtin, *Simon Iohannis diligis me plus his? dicit ei, etiam Domine.* Tat. cccxxviii. Giuuesco, *etiam, profecto, utique:* giloubet ir thaz ih ju has tuom mug? quadun sie imo giuuesco trohtin; *creditis quod possum hoc facere vobis?* dicunt ei, *utique domine.* LXI, 2. Giuuesco qui mit in juuih Gotes rihhi, *profecto pervenit in vos regnum dei.* LXII, 5.

Adverbia negandi.

VIII. Niet, *ne, ne niet* Ȑ ni niet, *non.* Etenim apud Francos, ut apud ** Anglo-Saxones, dupli negativo negatur: *ut, wir ne willon niet forgezzan, non obliuiscemur.* Iof thu niet ne willes, thich ne minnot nieman. Ne nio, ni nio, nio ne, nio ni, *non:* Hie fungondi stoud thuru oðmuodi ne antuuardida nio. C. C. Nio hier fulic ni vuarth an thesan middilgard man. C. C. Ni fuerie nio man enigan eth. Els, *non.* Wer uns vreuen an thich, els an uns felvon. w. Nalles, *non.* Nie ne, *neutquam, nequaquam, unde Franco-Gallorum, nenny.* Ne wanne, *nunquam:* thaz ich newanne ne kume. Niente meer, nietzemeer, nietmeer, nejetemer, *non amplius, non magis.* Simplici etiam negativo nonnunquam negatur: *ut, minen eygenen wingardon ne mochte ich behoodan.* w. Noch no, *neque.* Noch wachan no do, *neque excitetis.* w. Ni huergin, *non.* Ni huergin, *non.* Ni huergini, *non, nihil omnino:* *ut, is ni vuas forlebit vuht huergin an them huse.* C. C. Thuo sprakest vualdand Crist the gomo vuid is jungron; quat that hie an Iudeon huergini under Israels auaron ni fundi gimachon theses mannes. C. C. Vel potius dicendum est huergin esse pronomen, *ut, ni wiht huergin, nihil quodcumque [omnino.]* ni funda gimachon huergini *non invenit [omnino] quemcumque aequalem.* vid. cap. v. r. 30. in

* Goth. **SINGA**, *veritas.* **BISNGANG**, *fiteri.* Grammatica certe *Ælfrici*, ubi de adverbio agitur, vim particulæ ia proponit his verbis. etiam, ia, manducaſti bodie, æte þu to ðæge. etiam feci, ia ic ðýðe. ** Vid. Gramm. *A.Sax.* voce

voce eynig. Ni elcor, non: ut, ni menda ik elcor vuht te bidernianne dadio minero wordo, ef tho worco. C. C. So duot sia megis fundiun an them mannes hugie thia Godes lera, ef hie is ni gomis vuel elcor. C. C. That it elcor so vuanlik vuer than ni mahti. C. C. Nio in altere, nequaquam: Anlingota tho sin muoter, inti quad, nio in altere, respondit tum mater ejus & dixit, nequaquam. Tat. IV, 11. Nio in altere bist thu ministra, nequaquam minima es. Tat. VIII, 3. Nein, non: inti her antlingota, nein, & respondit, non. Tat. XIII, 20.

Adverbia interrogandi.

IX. Umbe waz, quare? wie, quam? wie eerhaft is thiu ecclesia? wie, wio, quomodo? war, ubi? hui, cur? hueder, hueder, utrum? an? sia fragodon hueder sia quelidin? interrogaverunt, an illam occiderent? biuuaz, quare, quomodo: biuuaz kerost thu got man daz ih thir giba trincan, quomodo tu, vir bone, ut ego tibi potum ministrem, poscis. Frigm, disp. Enoni, nonne? enoni birut ir firon thanne sie sim, nonne vos pluris estis illis? Tat. XXXVIII, 2. Ziu, quid? ziu forget, quid solliciti estis? ziu birut ir forfolle, quid solliciti estis? ibid. 3. Zibiu, quid, quare? zibiu gisheis thu thie fesun, quid vides festucam? Tat. Scribitur & divisim, zi hiu. Tat. LVI, 1. Eno, nunquid. Eno mugun thiu kind, nunquid possunt filii? Tatian.

Adverbia demonstrandi.

X. Seno, sino, sinu, senonu, ecce enim, & ecce, en, ecce. Sinu huo thu nu gifastnod stes furho giserid. C. C. Sino thaz bedde thes Cuninges Solamonis. w. Diuritha sinu, quathun fia, drohtine selbon an thiem hohoston himile rikea, endi frithu an erthu firio barnon, guod vuilligon gumon thie thia God ankenneat, ecce gloria, inquietabat illi, Domino ipsi in excelsissimo cælorum regno, & pax in terra mortalibus, bonæ voluntatis hominibus, qui Deum agnoscunt. Se- nonu so liumo so stemma vard, ecce enim, ut facta est vox. Tat. IV, 4. Seno nu Elizabeth thin magin, & ecce Elizabeth cognota tua. Tat. III, 8. Seno nu thiorna in reue habet, ecce virgo in utero habet. Tat. V, 9. Girada, ecce, girado Gotes engil araugta, ecce angelus dei apparuit. Tat.

Adverbia iterandi.

XI. Withero, withere, iterum: ut, er ich hino withero bringon in minero muoder hus. Kere withere, kere withere, revertere, revertere. w. Eft, iterum: ut, than sprekit im eft that vuerod angegin. C. C. Mer, denuo, amplius: ut, Crist selbo gibod, that hie ni spreki theror vuordo than mer. C. C. Abur, iterum, inti gieng abur in Galilæam, & iit iterum in Galilæam. Tat. XX, 10. Ofto, sæpe. Ofto gibtant, sæpe vincetus. Tatian. LIII, 4.

Adverbia congregandi.

XII. Ze samene, simul: ut, that her thie lilian ze samene lese. w. At samna simul: ut, thar vuas gumono gitaldano vuib, endi kind vueros at samna fif thusendig. C. C. Samod, simul: ut, endi sia famod bethia gangon. C. C. At samne, simul: ut, hie fand thar managa man at famne. C. C. Untar in zuisgene, ad invicem: tho sprachun thie hirta untar in zuisgene, tum pastores loquebantur ad invicem. Tat. VI, 4. Untar zuisgen, ad invicem: quadun untar zuisgen, dicebant ad invicem. CCXVI, 3. Saman, simul: thie thar saman uuaron, qui simul aderant. CCXL, 3.

Adverbia separandi.

XIII. Sundar, seorsim: ut, thuo uppā thena berg givuet sundar mid them gesithon salig barn Godes. C. C. An tue, in duas partes, bifarium: ut, than after them vuordon te ferid that vuerod an tue, thia guodon, endi thia ubilun. post haec verba [his dictis] dividitur in duas partes multitudo, scil. in bonos, & malos. C. C. Suntrigon, separatim: oh suntrigon buntan, sed separatim involutum. Tatian. cap. CCXX, 4.

Adverbia dubitandi.

XIV. Min odo uuan, ne forte: min odo uuan thih sele thin uidaruuorto themo thuomen, ne forte te tradat adversarius tuus judici. Tat. XXVII, 2. Min odo uuan, ne forte conculent eas. Tat. XXXIX, 8. Ja ni, nunquid? ja ni gibit her imo stein, nunquid lapidem porrigit illi? Tat. XL, 6.

Adverbia transitionis & concludendi.

XV. Zisperi, porro: zisperi oba ih iu Gotes fingere uuirphu diuuala, porro si ego in dei dligito ejicio dæmonia. Tat. LXII, 5. Giuueffo, siquidem: giuueffo fon themo uuahsmon ther boum uuirdit furstantun, siquidem ex fructibus arbor cognoscitur. ibid. 9. Thouuar, veruntamen: tho- uuuar sagen ih ju, veruntamen dico vobis. Tatian.

Adverbia excipiendi.

XVI. Okkeret, *tantum*. Sunder okkeret, *sed tantum*. Ne ware, ne wara, ne ware thaz, *nisi*. Thu giuuald oþar mik hebbbean ni mohtis ne vuare *that it thi helag God selþo for-gavi. C. C.* Mich newehtes ne lustet, neware sinero ansiuunne. w. Ne sihestu autres nicht neware thaz thu ne gesihest in thinen *conventiculis*. w. Elcor, *alioquin, alias*: ut, fader vuet im eno helagan himile, elcor is *it beholan allon quicon*, endi dodon, huann is cumi vuert *that. C. C.* Neuan, neþa, nouen, *nisi, præterquam, quin*. Hiet *that* siu vuhtes than er ni gerodi for them gumscipie, neuan *that* man iro Iohannes an theror hallu innan hobið gabi alosit fan is lichamen, *nihil petebat illa coram populo, [convivis,] præterquam quod caput Iohannis ab ejus corpore solutum [truncatum] illi in cænaculum adferretur. C. C.* Endi is fader gruotta mid is vuordon, ef *it* nu vuesan ni mag, quat hie, inari drohtin neþa *it* for thit manno folc thiod quala tholoie, ik an thinan scil vuullen vuonian. C. C. Ni vuas im hugi tuisti neþa hie *it* thuru oðmuodi all githoloda. C. C. Thuo sprac Andreas, sagda *that* sia an iro gisithie than mer garoes ni habdin nouan girtin bruod siu, endi fiscos tuena. C. C. Botan, *nisi*: hie sted hier vuammellos, allaro fundiono sicur, so hie selþo gio firina ni gifru-mida, botan *that* hie thuru theses falkes nith vuillendi an thesaro vueruldi vurti antlahid. Nis that gumono enig botan thie eno thie ther all gifuop. Ni si, ni si *that, nisi*: ni si thaz ginuhtsame jūuar riht mer thanne theror scribaro, *nisi abundaverit iustitia vestra plusquam scribarum. Tat. xxv, 7.* Ef nu uuerthan ni mag mancunni generid ni si *that* ik minun gibe lioban, *si vero genus humanum redimi non potest, nisi ego tradam meam vitam. C. C.* Noba, *nisi*: noba imo iz gigeban uerde fan himile, *nisi fuerit ei datum à cælo. Tat. xx, 5.* Skorodo, *tantum*: skorodo in namen thes jungire, *tantum in nomine discipuli. XLIV, 29.* Ekkorodo, *tantum*: quid ekkorodo mit uuurtu, *tantum dic verbo. XLVII, 4.* Ekorodo, *tantum*: giloubi eko-rodo, *crede tantum. Tat.* Nibi, *nisi*: inti ni liez einigan imo folgen nibi Petrum inti Jacobum, & non permisit quenquam sequi se, *nisi petrum, & Jacobum. Tat.*

Adverbia numerandi.

XVII. Thriuuo, *ter*. Zuuei, zuueio, *bis*. Thrittun stuont, *tertio*: In thiū jū thrittun stuont giougozorohtot was ther Heilant, *hoc jam tertio manifestatus est Jesus. Tat. ccxxxvii. 6.* Alias, thritten stunt, *ccxxxviii, 2.* Thrie stund, *ter*. Triio stund, *idem*: er thanne hano singe triio stunt forsehhis mir, *antequam Gallus cantat, ter me negabis. Tatian.*

CAPUT SEPTIMUM DECIMUM.

De conjunctionibus.

L. **C**ONJUNCTIONES copulativæ. Ande, [*Goth. AND.*] and, endi, end, inte, inti, unte, unde, unti, ind, &: ut, min wine verid al in sprungen, ande an bergen, ande her ouerspringet thie huelc. w. Unde unsere sculde belgzh uns, & dimitte nobis peccata nostra. Otfr. apud Lamb. Helta, endi blinda. C. C. Mid vuordum endi mid vuercun. C. C. Simon Petrus vuarp an thena seo innan angel an uthion, end up gitoh fisk af fluode. C. C. Dages inte nachtes. Otfr. Truog thas gimis mirrum inti aloes. Tat. Ih vuirdu Gote almahtigen bigih-tig, inti allen Gotes heylagon. F. V. C. Die sterrin geberent urost unte hizze. Lif unti vuertsam, *charus, & venerabilis. S. Ann.* Michil unti vortsam, *magnus & terribilis. S. Ann.* Ande ouch, *ac etiam. Joh, &, [GÅH:]* ut, wanter ist selþo brunno, ioh alles guates wunno. Otfr. *nam ipse est fons, & omnis boni obiectamentum.* Bethiu eleganter connectitur cum endi: Oc ist im that vuerc gilik that man an seo innan legina vuerpit, fisknet an fluot, endi fahit be thiū ubila, endi guoda. *Ang. both good and bad.* In Godes minna, ind durh Christianes folches, ind unser bedhero gehalfnissi, fon thefemo dage frammordes, so fram so mir God gewizei, indi mahd fargibit, so hald ih teslan minan bruoder so so man mit rehtu finan bruoder scil. Quæ pro genio suo sic Latine verti possunt. *Propter Dei amorem, & pro Christiani populi, & nostri amborum salute, ab hoc die deinceps, in quantum Deus mihi sapere & posse dederit, in tantum fidelis ero huic meo fratri..... quatenus homo jure fratri suo fidelis esse debet.* Ex jura-mento, quod *Carolus Ludovico fratri Theotisce præstítit A. D. 842.* Bethiu etiam eleganter con-jungit cum ge, ge: ut, thuo sagda Crist, *that* hie selþo vuas suno drohtines, bethiu ge loht, ge lib ludio barnon. C. C. Ge, gie, &. Thuo hie Lazaruse hreop starkero stemnum, endi huet ma uppstandan, ge fan them grabe gengan. C. C. Ge, ge, &, &. That oþarbrin-

nend